

เทศน์เช้า วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ วันนี้วันพระ วันพระวันสำคัญ วันสำคัญ โบราณเขาหยุดวัน โคน วันพระ วันโคน วันพระ เขาให้คนไปวัดไปวา ไปวัดไปวาเพื่อไปแสวงหาบุญกุศลของตน แสวงหาบุญกุศลของตนเพื่อชีวิตนี้ให้ชื่นบาน ให้ชีวิตมีความอบอุ่น ไม่ใช่ให้ชีวิตมันแห้งแล้ง จนเกินไปไง เราสมบุกสมบันมาทั้งอาทิตย์นะ ถึงเวลาแล้ว วันพระ วันโคน เราไปวัดไปวา กัน เพื่อไปให้น้ำ เพื่อให้ชีวิตมันมีสติมีปัญญาขึ้นมาไง แต่ในปัจจุบันนี้โลกเจริญๆ ไร เราต้องให้ทัน โลกนะ ตอนนี่ลังกาเขากำลังลงประชามติกันอยู่ว่าเขาจะหยุดวันเสาร์อาทิตย์หรือจะหยุดวันพระ วันโคนอย่างเดิม ของเราก็หยุดวันพระ วันโคนไป แต่เราต้องการทันโลกๆ ทันโลก โลกเป็น ใหญ่ๆ

ฉะนั้น พระพุทธศาสนาสอนการเกิด การแก่ การเจ็บ การตายนะ องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าแสวงหาการไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย การไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย เวลา สิ่งตรงข้ามความเกิด ความแก่ ความเจ็บ ความตายนั้นมันมาจากไหน มาจากไหน เวลาเกิดมา เกิดจากพ่อจากแม่ เกิดจากเวรจากกรรมไง ไอ้ลูกไม่รู้เรื่องหรือ ไอ้ลูกเวลาเกิดมาอยู่ในครรภ์ อยู่ในท้องของพ่อท้องของแม่ พ่อแม่กินอาหารที่เป็นพิษเข้าไป กินอาหารที่ร้อนเข้าไป ลูกในท้อง คืบคลานขลุกขลักๆ อยู่ในท้องนั้นแหละ เวลาเกิดออกมาดูแว๊ว เห็นไหม พ่อแม่ต้องเลี้ยงดูมาๆ เวลา ลูกมันเกิดมามันไม่รู้หรือว่ามันเกิดมาจากไหน แต่พ่อแม่เวลาคลอดมา พ่อแม่มีความอบอุ่น มีความสุขใจ พ่อแม่มีผู้สืบสกุล

นี่เวลาเกิด เกิดจากเวรจากกรรมไง คนที่มีเวรมีกรรม ปฏิสนธิจิตๆ จิตเกิดในไข่ ในครรภ์ ในน้ำคร่ำ ในโอปปาดิกะ เวลากรรมพาเกิดๆ แต่ทางวิทยาศาสตร์ก็เกิดจากพ่อจากแม่ พันธุกรรม ของพ่อของแม่ เวรกรรมมันของจิตดวงที่มาจากนั้นนั่นะ จิตมันอยากจะทำบาปช้อนเงินช้อนทอง ออกมา มันก็ไปเกิดเป็นคนทุกข์ๆ ยากๆ เกิดมาแล้วอยากมีคนดูแลขึ้นมา มันก็ไปเกิดกับคนที่เขา เกิดแล้วก็ไปทิ้งถังขยะ

การเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นทุกข์ในการเกิดไป เห็นทุกข์ในการเกิด พยายามแสวงหาสิ่งที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายไป ถ้าเห็นสิ่งที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ผู้ที่เห็นภัยในวัฏสงสารบวชเป็นพระ เวลาพระบวชมาแล้ว หน้าที่การงานของ พระที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย การกระทำของพระ งานอันละเอียด เดินจงกรม นั่งสมาธิ ภาวนาเพื่อจะถอดจะถอน ถอดถอนกิเลสตัดหาความทะยานอยาก กิเลสตัดหาความทะยานอยากคือความพอใจในหัวใจนั้นใจ ในหัวใจ สิ่งที่มีมันสิ้นหัวใจใจ กิเลสตัดหาความทะยานอยาก คือน้ำสิ้นฝั่งใจ มันสิ้นฝั่ง มันไม่พอดีใจ แต่เวลาทางโลกเขาๆ เขาแสวงหาปัจจัยเครื่องอาศัยนั้น อันนั้นเป็นหน้าที่การงาน แต่ที่มันอยากร่ำอยากรวย อยากมั่งอยากมี อันนั้นนะกิเลส แต่หน้าที่ ของคนๆ มันมีการกระทำไป ถ้าการกระทำ ถ้าการกระทำ ถ้ามันทำของมันขึ้นมาได้ วันพระ วัน โทณ เขาไปวัดไปวา กัน ไปวัดไปวา กันเพื่อเตือนสติใจ

เวลาเราไปงานศพ เวลาเขาเวียนรอบเมรุ ๓ รอบ กามภพ รูปภพ อรูปภพ วัฏฏะ คนตาย มันต้องเกิดตายในวัฏฏะนี้ เวลาเขาเอาน้ำมะพร้าวลูบหน้า น้ำมะพร้าวลูบหน้าให้ตื่นเสียวๆ เขา เตือนคนไปงาน เขาเตือนเราให้มีสติ ถ้าเตือนเรา เวลามันทุกข์มันยากขนาดไหน ถ้าระลึกถึง ความตายขึ้นมา มันจะเบาลงได้นะ ระลึกถึงว่าคนเราถึงที่สุดแล้วมันก็ต้องตายทั้งนั้นนะ ถ้าตาย ทั้งนั้นขึ้นมา มันมีสิ่งใดเป็นสมบัติที่จริงของเรา ถ้าสมบัติของเราจริง มันก็คุณงามความดีของเรา นี้แหละ ในหัวใจของเราคุณงามความดี ดีหรือชั่ว บุญหรือบาปมันติดตัวเราไป ถ้าบุญหรือบาป จะติดตัวเราไป มันตื่นตัวขึ้นมาๆ

เวลาทางโลกเขาบอกเดี๋ยวนี้ สบายจากภายในใจ คนเราสบายจากภายใน ถ้าภายในมันสวย นะ มันสวยออกมาภายนอกใจ หัวใจถ้ามันมีคุณธรรมในหัวใจ มันอบอุ่น เราสบตากันเราก็มีความ ว่างใจกันได้ เราสบตากันแล้วว่างใจกันไม่ได้เลย อยู่ที่ไหนมันมีแต่ความเร่าร้อนๆ แต่ ถ้ามีศีล คนเรามีศีล ศีล ๕ เราไม่ทำกระทบกระเทือนหัวใจกัน ปาณาติปาตา เขาทำให้ชีวิตตกลงถึง เป็นบาปไป

แต่พระกรรมฐานนะ เราจะไม่ทำให้กระทบกระเทือนกัน ถ้าทำกระทบกระเทือนกัน ปาณาติปาตา เราไม่ลักทรัพย์ของใคร ของที่มีเจ้าของ ของสิ่งใดที่มีเจ้าของ มีเจ้าของจะไม่หยิบ ไม่ฉวยใดๆ ทั้งสิ้น เราไม่ผิดลูกเมียของใคร เราไม่พุดจา

ถ้าพูดจาเชื่อถือได้ คนเราพูดจาเชื่อถือได้มันพูดกันรู้เรื่อง ทุกคนมันก็อบอุ่นใจใหม่ ใหม่นี้ไปไหนมา สามีวาสองศอก ถามเรื่องหนึ่ง ตอบอีกเรื่องหนึ่ง มนุษย์เป็นสัตว์ประหลาด คิดอย่างหนึ่ง พูดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง มันคิดอย่างหนึ่ง มันทำอย่างหนึ่ง มันกะล่อนปลิ้นปล้อน แต่มันพูดว่ามันเป็นเทวดา แล้วเราจะคบกันได้อย่างไร มันไว้ใจกันได้ไหม มันไว้ใจไม่ได้หรอก ฉะนั้นถ้ามันมีศีล ๕ ถ้าคนพูดแล้วมันซื่อสัตย์ มันพูดแล้วน่าไว้ใจได้ มันอบอุ่นใหม่ เราคุยกับใครก็ได้ เราพูดแล้วมันทำตามคำพูด

เราไม่เสพของมีนเมา สิ่งที่มีนเมานะ เมาท่างโลกมันเมาด้วยสุราเมรัย ถ้าจะเป็นพระเรา มันเมากิเลส ธรรมเมา มันเมอาารมณ์ตัวเอง ถ้ามีสติปัญญา มันไม่เมา ถ้าทางโลกว่าสวยจากภายในๆ เขามีศีลมีธรรม เขาก็สวยจากภายใน นี่มันเรื่องของโลกนะ ศาสนามันมีคุณค่ามาก คุณค่ามากจากสังคมนะ สังคมถ้ามีศีล ๕ แค่มศีล ๕ สังคมร่มเย็นเป็นสุขมากเลย นี่เป็นชาวพุทธทั้งนั้นนะ ชาวพุทธ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ภูมิอกภูมิใจกันมาก คนอื่นจะมาทำลายศาสนา ลัทธิอื่นจะมาทำลายศาสนา แต่มันไม่รู้เลยว่ามันเหยียบย่ำศาสนาอยู่นั้นนะ

เวลาหลวงตาท่านพูด เหยียบหัวพระพุทธเจ้าไปแล้วแสดงธรรม เหยียบหัวพระพุทธเจ้าไปแล้วแสดงธรรม

เขาก็กถามอีก อะไรเหยียบหัวพระพุทธเจ้า

ศีลนี่ไง ถ้ามันเหยียบหัวพระพุทธเจ้าไป ข้ามกรรมวินัยไป เหยียบย่ำกรรมวินัยไป แล้วก็แสดงธรรมว่าฉันดี ฉันแน่ ฉันเก่ง แต่มันเหยียบย่ำกรรมวินัยของมันอยู่นั้นนะ มันเหยียบย่ำของมันอยู่ แล้วมันแสดงธรรมๆ เอาอะไรมาแสดง ถ้ามันเหยียบย่ำหัวพระพุทธเจ้าอยู่ มันแสดงธรรมนะ เอาอะไรล่ะ เพราะมันสกปรก ถ้ามันสะอาดบริสุทธิ์ ถ้ามันสะอาดบริสุทธิ์จากหัวใจ

ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ขาดตลอด ไม่มีกำมือในเราๆ มันแสดงไปตลอด แต่เราไม่เข้าใจกันเอง เราตีความกันไปเอง แล้วตีความไปเองก็เอาชนะคะคานกันงมงมมสากจุกา เอตมมมงคลมุดมัม เขาสนทนาธรรมกันเพื่อความเจริญรุ่งเรือง สนทนาธรรมกันเพื่อเราจะชวนขยายใจ ใหม่นี้มันสนทนาธรรมเพื่อจะเหยียบหัวเขา สนทนาธรรมเพื่อจะเก่งกว่าเขา มันมีประโยชน์อะไร มันมีประโยชน์อะไร ฟืนไฟทั้งนั้น ไปกว้านฟืนกว้านไฟของตัวเอง มันเป็นประโยชน์อะไร

คุณ อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การแสดงธรรมที่ประเสริฐที่สุดคือการไม่แสดงคือการทำให้ดู ท่านอยู่ของท่านในชีวิตของท่าน ชีวิตเป็นแบบอย่างใด เวลาพุทธไสยาสน์ เวลาท่านนอนของท่าน ท่านนอนเป็นแบบอย่าง นอนเพื่อความสุขความสงบจากการนอน พระเราเวลาบิณฑบาตมาแล้วจะฉันก็ไม่ใช่ว่ามีความสุขจากการฉันอันนั้นไง เป็นภักติกๆ เพื่อดำรงชีพนี่เท่านั้น เลี้ยงชีพนี้ไว้ มันไม่มีความสุขอะไรมากไปหรอก นี่ไปติดมัน ไปติดมันก็เป็นเหยื่อทั้งนั้นนะ ไปติดอะไร ไอนั้นก็มีอำนาจเหนือเท่าทั้งนั้นนะ

ถ้ามันเมาในอารมณ์ เมาในความรู้สึก เมาในการยกย่องสรรเสริญ เมาในโลกธรรม ๘ มันเมาไปทั้งนั้นนะ ถ้าเมาไปแล้ว คนเมา มันทำอะไรของมันได้ แต่ถ้ามีศีลมีธรรมขึ้นมา ฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อเหตุนี้ ดอกย่ำใจของเรา ถ้าเป็นพระเป็นนักบวชขึ้นมาทำเข้มข้นยิ่งกว่านั้น คุณบิณฑบาตมาแล้ว สิ่งใดมา ของดีๆ คุณ สมัยหลวงตาท่านอยู่กับหลวงปู่มัน สิ่งใดที่เขาใส่บาตรมาของดีนะ ท่าน โยนเข้าป่าหมดเลย

คนรณะ บิณฑบาตมา บิณฑบาตก็จะไปหาบ้านไหนเขามีเศรษฐกิจ เขาจะใส่ของดีๆ ใส่บาตรเรา ไอบ้านจนๆ ไม่ไป เขาใส่ของไม่ดี

ครูบาอาจารย์เราอยู่กับหลวงปู่มันที่หนองผือ ท่านเล่าให้ฟัง สิ่งใดที่ถูใจ ถูใจ หยิบโยนเข้าป่า โยนเข้าป่า สิ่งใดที่ไม่พอใจ ฉะนั้นอย่างนี้ ฉะนั้นอย่างนี้ ถ้านักบวช นักบวชเขาทำกันอย่างนี้ เขาทรมาณกิเลสไป ไอบ่ที่มันอยากได้อะไรอันนั้นนะ มันอยากขึ้นมา ไปเสริมมัน มันจะเมาอารมณ์ไปใหญ่โตเลย แล้วเมาอารมณ์ไปใหญ่โตก็เมาตัวเอง หลงตัวเอง หลงตัวเองก็จะไปเหยียบย่ำคนอื่น คนนี้ดีกว่าคนนั้น คนนั้นดีกว่าคนนี้ ไม่มีใครดีสักคน

ร่างกายนี้มันเน่า เวลาตายไป เก็บไว้ ร่างกาย กลิ่นของซากศพ กลิ่นของมนุษย์ มนุษย์กลิ่นแท้ๆ คือซากศพ สิ่งที่มีมันอยู่นี้เพราะอะไรละ พลังงานใจ ธาตุไฟเรายังอยู่ไง ชีวิตยังอยู่ไง มันก็บอกรุ่นใจ แล้วเวลาตื่นนอนขึ้นมาทำความสะดวกใจ กลิ่นของมนุษย์คือกลิ่นซากศพนั่นแหละ แล้วมันจะมีใครดีกว่าใคร มันจะใครดีกว่าใคร

มันดีที่ความรู้สึก ดีว่าใครจะดีกว่าใครอยู่ที่หัวใจ หัวใจที่มีคุณค่า หัวใจที่มีคุณธรรม หัวใจที่มีความเมตตา นี่คนมันจะดีมันดีตรงนี้ มันดีที่หัวใจของมนุษย์ แล้วหัวใจของมนุษย์ที่ประเสริฐ คุณ หัวใจที่ประเสริฐเขาเป็นประโยชน์กับสังคม เขาเป็นประโยชน์กับสัตว์โลก ใครเกิดมาก็มีความทุกข์ทั้งนั้น เขาเจอจอกับสังคม เศรษฐีสมัยพุทธกาลเขาจะมีโรงทานอยู่หน้า

บ้าน ใครร่ำรวยขึ้นมา เขาจะแจกทาน เขาจะมีน้ำใจของเขา นี่เศรษฐี ความแสดงออกของผู้ที่เป็นเศรษฐีคือผู้ที่เสียสละต่างหากละ เขาไม่ได้แสดงออกว่าใครเป็นเศรษฐีโลกๆ

เศรษฐีโลกมันก็เป็นตัวเลขทั้งนั้นนะ ใครได้ประโยชน์ก็อันนั้นนะ แต่ของเราสิ เศรษฐีของเขา นี่ไง คนที่มันดี มันดีตรงนี้ มันดีที่น้ำใจ มันดีที่หัวใจ แล้วหัวใจที่มีน้ำใจ ทำบุญกุศลก็เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไซ้ไหม เราเห็นภัยในวัฏสงสาร จะไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายไง คุณติเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ ได้บุญจักคีย์ ได้ยสะ ๖๑ องค์ ทั้งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “เธอพ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและเป็นทิพย์ เธอจงไปอย่าซ้อนทางกัน โลกนี้เขาเร้าร้อนนัก”

บ่วงที่เป็นโลก โลก สังคมโลก บ่วงที่เป็นทิพย์ เทวดา อินทร์ พรหม บ่วงที่เป็นทิพย์ ที่เป็นสวรรค์ เราไม่คิดใจ ไม่คิดบ่วงที่เป็นโลกและเป็นทิพย์ มันไม่มีสิ่งใดคิดข้องในหัวใจเลย เธอไปอย่าซ้อนทางกัน เธอไปอย่าซ้อนทางกัน ใ้อบ่วงที่เป็นโลกก็อยากจะให้เขายกย่องสรรเสริญ โลกธรรม ๘ อยากจะให้เขามอบตำแหน่งหน้าที่การงานนู่นนะ บ้าบอคอแตก เวลาบ่วงที่เป็นทิพย์ อ้อย! อยากจะไปเกิดดีๆ อยากจะให้เทวดายกย่องสรรเสริญ

ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติ บ่วงที่เป็นโลก เราก็สละมาแล้ว บ่วงที่เป็นทิพย์ๆ ใ้อัความคาดหมาย ใ้อัความเป็นไป เวลาไปเกิด ถ้าทำคุณงามความดีก็ไปเกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหม มันไปเกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหม มันก็มีอายุขัยของมัน แต่ถ้าเราไปเกิดอีกก็ไปทุกข์อีก ไปเกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหม อาหารเป็นทิพย์ สิ่งที่เป็นทิพย์ก็เป็นความสุขๆ เวลาหมดเป็นความสุขก็ไปแข่งขันกันบนเทวดา บนอินทร์ บนพรหมไง เพราะเทวดาเยอะเยอะ อินทร์ พรหมเยอะเยอะ ใครมั่งมีกว่าใคร เอาไปเทียบเคียงบนอินทร์ บนพรหมนู่นอีกแล้ว ไปเทียบอยู่ข้างบนว่าใครจะมีสมบัติมากกว่ากัน อ้าว! ใครจะปกครองใคร ก็ไปทะเลาะกันอยู่บนพรหมนู่นนะ

นี่ไง ถ้าบ่วงที่เป็นทิพย์มันก็ไปติดอยู่นั่นนะ แล้วถ้าไม่ติดอยู่นั่น คุณติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราบวชมา บวชมาแล้ว นักรบ ทางฆราวาสเขา ถ้าเขาช่วยจากภายในให้หัวใจเขามีน้ำใจที่เสียสละนั่น อันนั้นมันก็เป็นบุญกุศลของฆราวาสธรรม ใ้อัเวลาฆราวาสเขาเห็นภัยในวัฏสงสารแล้ว เสียสละความเป็นฆราวาส เสียสละความเป็นคนมาบวชเป็นพระ ถ้าบวชเป็นพระขึ้นมาแล้ว พระยังเลี้ยงชีพด้วยปติแข้ง เลี้ยงชีพด้วยปติแข้งเพราะศรัทธา

ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา หน้าทีของภิกษุ เข้าขึ้นมาเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง โปรดสัตว์ๆ โปรดตัวเรา ก่อน โปรดไอ้หัวใจดวงนี้ ไอ้หัวใจดวงที่มันทุกข์มันยาก ไอ้หัวใจที่มันยังไม่พิน โปรดมันให้ได้ ใจ โปรดให้ได้ เราทำหน้าที่ ทำหน้าที่ เราจะเคารพพระธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติธรรมวินัยไว้อย่างไร ใจ เราพยายามรักษาไว้ใจ

เวลาเข้าออกบิณฑบาตเลี้ยงชีพ เราเลี้ยงชีพบิณฑบาตมันหน้าที่ของเรา ไอ้หน้าที่ของ ฆราวาสเขา เขาอาบน้ำหนึ่งต่างน้ำหาเงินหาทองของเขามา เขาอยากได้บุญกุศลของเขา เขาไม่มี โอกาสได้ประพฤติปฏิบัติเหมือนนักรบเรา เขาก็จะใส่บาตร ใส่บาตรขึ้นไปเพื่อบุญกุศลของเขา เขาทำหน้าที่ของเขา เขาจะใส่บาตรของเขาเพื่อความสะอาดบริสุทธิ์ของเขา เราเลี้ยงชีพ สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีพของเรา เลี้ยงชีพ โปรดสัตว์ๆ สัตว์ตัวนี้ให้มันมีชีวิตรอด มันต้องอาศัยอาหาร กวฬิงการาหาร อาหารคำข้าว คำข้าวเพื่อร่างกายนี้ ใจ หาเลี้ยงให้ร่างกายนี้มันมีชีวิตสืบทอดไป แล้วเวลาเราประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา เราพยายามมีศีลของเรา เราพยายามทำสมาธิของเรา ถ้า จิตเราสงบเข้ามา สัญญาอารมณ์เป็นอาหารของใจ บุญกุศลเป็นอาหารของใจ ใจมันได้เสพ ถ้ามัน เสพสิ่งใดเป็นประโยชน์กับมัน เวลามันไปเสพความ โลก ความโกรธ ความหลง เสพไปแล้วมีแต่ ความทุกข์ความยาก มันคายทิ้ง

เวลามันเสพศีล สมาธิ ปัญญาขึ้นมามันมีความสุข มีความสงบ มีความระงับของมัน มันมี ความสุข แล้วความสุขอย่างนี้มันเกิดได้ยาก มันจะหาที่ไหน มันเกิดจากความเพียรชอบใจ กิเลส ตัณหาความทะยานอยากที่มันเป็นพิษมันไม่ต้องใช้ความเพียรเลย เพราะมันมีวิชา มีความไม่ รู้อยู่แล้ว มันก็ไปตะครุบ ไปพยายามขวนขวายเอาเข้ามาเผาตัวมัน เวลาสิ่งที่มันเป็นพิษเป็นภัยไม่ ต้องไปหาเลย มันผุดขึ้นมาจากหัวใจ

ไอ้สิ่งที่มันเป็นคุณงามความดีที่จะให้มันเกิดขึ้นจากใจบ้าง มันต้องลงทุนลงแรงขึ้นมา บิณฑบาตมาแล้ว สิ่งใดที่ถูกต้อง สิ่งใดที่มันพอใจ ถ้าไปกระตุ้นมัน เดียวมันก็จะห่อเหิม พยายาม เสียสละ พยายาม ปฏิสังขนา โยๆ ก่อนฉันอาหาร ฉันเข้าไปแล้วมันเป็นโทษกับร่างกาย ฉันอาหาร แล้วมันเกิดพลังงานขึ้นมา ไปนั่งแล้วมันโง่งง เวลาไปนั่งสมาธิภาวนา อยากให้มันได้สมาธิ ขึ้นมา เพราะนั่งสัปหงกโง่งง หัวก็ทึบบ่อ มันไม่มีอะไรเป็นประโยชน์เลย ถ้ามันจะเป็น ประโยชน์ มันก็ต้องอาศัยสติอาศัยปัญญา

เวลานักรบ เวล่านักรบเขาต้องมีสติปัญญา เพราะอะไร เพราะจะไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ไม่ใช่ทางโลกเขา ทางโลกเขา เขาหาของเขา หาเพื่อชาติเพื่อตระกูลของเขา เพื่อความมั่นคงของเขา เพื่อความสุขความสงบในหัวใจของเขา เขามีสติปัญญา เขาคาดหวังของเขาอย่างนั้น เขาหวังผลประโยชน์อย่างนั้น

ไอ้พวกที่นักบวชๆ บวชมาแล้วเห็นภัยในวัฏสงสาร มันจะไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มันจะสิ้นจากกิเลสไป แล้วกิเลสมันตัวเป็นอย่างไร กิเลส ตัวมันกลมๆ หรือตัวมันแบนๆ กิเลสมันอยู่ที่ไหนล่ะ กิเลสมันอยู่ที่กลางหัวใจ

เวลาไปศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ความโลภก็เป็นกิเลส ความโกรธก็เป็นกิเลส ความหลงก็เป็นกิเลส แล้วมันหลงอะไรก็ไม่รู้ ถ้าเราพอใจก็เป็นความดีของเรา ไม่ใช่ความหลง ถ้าเป็นความโกรธ โกรธ เราจะแสดงออกของเรา มันเป็นประโยชน์กับเรา เวลามันว่าความโลภ ความโกรธ ความหลงมันเป็นกิเลส แต่ของเราก็ไม่รู้ว่ากิเลส เวลามันมีแต่ชื่อ ชื่อมันเป็นในตำรา เวลามันเกิดกับเรา มันเป็นเราไปหมด เราไม่เห็นมันสักที เพราะอะไร เพราะจิตมันไม่สงบ จิตมันไม่รับรู้ ถ้าจิตสงบ มันสำนึกได้

คนสำนึกได้นะ คนทำความผิดแล้วสำนึกได้ เสียใจเนาะ เราทำอะไรนะ แล้วไปกระทบกระเทือนคนอื่น แล้วเรารู้ได้ที่หลัง มันไม่น่าทำเลย เขาก็มีความทุกข์ ยิ่งทำแล้วเราก็ได้บาปอกุศลไปอีก ไม่ควรทำๆ แต่ไม่เคยหันตัวเองสักที คิดได้ต่อเมื่อทำไปแล้ว คิดได้ต่อเมื่อทำให้คนอื่นเจ็บช้ำน้ำใจไปแล้ว มันไม่เคยคิดได้สักที แต่ถ้าเราฝึกหัดของเราๆ เวลามันจะคิดได้ พอมันจะคิด มันคิดว่ามันจะหาผลประโยชน์ของมัน เนาะๆ

ถ้าสติ สมาธิมันทัน มันทันหมดนะ ทันความคิดเรา ทันความคิดเราจนมันคิดไม่ได้ ถ้าคิดไม่ได้เนาะ ให้มันทรงตัวได้ มันก็เป็นสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิคือจิตตั้งมั่น จิตไม่พาดพิงอารมณ์ใดๆ ทั้งสิ้น จิตเวลามันพาดพิงอารมณ์ อารมณ์เป็นเรา ไม่รู้จัก เวลามันไม่พาดพิงอะไร มันอยู่โดยตัวมันเองก็ไม่รู้จักอีก แล้วทำอย่างไรให้มันรู้จักล่ะ มันก็ต้องอาศัยฝึกหัดๆ มีครูบาอาจารย์ ท่านทำของท่านมาแล้ว สัจธรรมมันเป็นแบบนี้ ธรรมะมันเป็นแบบนี้ไง

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “เธออย่ามีสิ่งใดเป็นที่พึ่งเลย เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด” เวลาคุณธรรมมันเกิดขึ้นกลางหัวใจก็ไม่รู้จักมันเสียอีก ฝึกหัดๆ จนเรามีสัจจะมีความจริง เรามีธรรมเป็นที่พึ่ง เรามีคุณธรรมในหัวใจ ถ้ามีคุณธรรมในหัวใจ เราพยายามตั้งมั่นของเรา

ถ้ามันไปเสพ เราก็รู้ว่ามันร้อน เวลาเรที่ตั้งสติแล้วเราพุทโธไว้ ปัญญาอบรมสมาธิ เวลามันสงบเข้ามา มันไม่พาดพิงสิ่งใดเลย เป็นสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิแล้วพยายามศึกษา พยายามรักษาไว้ พยายามมีสติปัญญาไว้ รักษาไว้ ถ้ามันตั้งมั่นของมันได้ คุณมันเสวยอารมณ์ คุณที่มันจะไปคิด ถ้ามันจับต้องไม่ได้ จิตเห็นอาการของจิต ถ้าจิตไม่เห็นอาการของจิตก็เห็นสติปัญญาน ๔ ไปไม่ได้

การที่จะเห็นสติปัญญาน ๔ เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริงในปฏิบัติในแนวทางสติปัญญาน ๔ จิตมันต้องสงบก่อน จิตเป็นผู้กระทำก่อน ในการทำงานมันต้องมีคนทำงานใช่ไหม ถ้าไม่มีใครทำงาน งานจะเกิดขึ้นได้อย่างไร แม้แต่คอมพิวเตอร์เราก็ตั้งโปรแกรมให้มัน ปัญญาบัณฑิต เราก็ต้องเป็นคนแสวงหามา มันจะเกิดขึ้นเองไม่ได้ ปัญญาที่มันจะเกิดขึ้นๆ มันจะเกิดขึ้นเองไม่ได้ สิ่งที่มันจะรู้จะเห็น ถ้าจิตเราไม่สงบ จิตเราไม่รู้ไม่เห็นขึ้นมา การกระทำนั้นมันไม่ใช่มรรค ถ้ามันเป็นมรรคนะ มรรคคือหัวใจของเราสงบระงับเข้ามา แล้วมันทำงานของมัน มันถึงเป็นมรรคเป็นผลไป

เราไม่เคยทำอะไรเลย เราจะได้อะไรเลย เราไม่เคยทำอะไรเลย เราจะได้อะไรบ้าง ว่ามา เราไม่เคยทำอะไรเลย เราจะได้อะไร เราก็ต้องทำทั้งนั้นนะ คนที่มันจะได้สิ่งใดมามันต้องทำของมันมา แล้วทำของมันมา สิ่งที่ทำมาๆ มันทำมาด้วยกิเลสตัดหาความทะยานอยาก เวลากิเลสตัดหาความทะยานอยากมันทำด้วยการปิดบังซ่อนเร้น มันไม่ให้ใครรู้ แต่มันมีผล เพราะความลับไม่มีในโลกไป

แต่เวลาจะชำระล้างกิเลสขึ้นมามันต้องสว่างกระจ่างแจ้งกลางหัวใจ มันสว่างกระจ่างแจ้ง เวลามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความจริง เห็นความเศร้าหมอง เห็นความผ่อนคลาย เห็นความเคลือบแคลงในใจ นั่นแหละตัวกิเลส นี่ไง จะชำระกิเลส เห็นกิเลสไป เวลาพิจารณาชำพิจารณาซาก มันเป็นไตรลักษณ์ๆ พอมันคลายตัวออก กิเลสมันเกาะสิ่งใดไม่ได้ มันสลายลงไปไง ถ้ากิเลสมันสลายลงไป สลายบ่อยครั้งเข้าๆ มีความชำนาญมากขึ้น เวลาประพฤติปฏิบัติถึงที่สุดแล้วมันขาด

นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสวงหาสิ่งที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายไป แล้วมีอะไรบ้างที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายละ มีอะไรบ้างละ ก็มีคุณธรรมอันนี้ไง ถ้าคุณธรรมอันนี้มันไม่มีการไปและไม่มีการมาไง มันไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มันคงที่ของมัน คงที่ด้วยอะไรสรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งในโลกนี้คงที่ไม่ได้ ของในโลกนี้เป็นของคู่ แล้วสิ่งใดที่มันเป็น

ของเดี๋ยวละ เอโก ทมโม ละ หนึ่งเดี๋ยวละ ไม่เคลื่อนไหวละ นี่ไง เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด จงมี
ธรรมเป็นที่พึ่งเถิด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมอย่างนี้ กราบธรรมอย่างนี้ไง

เราไปวัดไปวาขึ้นมาเพื่อบุญกุศลของเรา นักบวชของเราที่อยากจะพ้นจากทุกข์ พัง
ธรรมๆ เพื่อกล่อมหัวใจของเรา ให้คุณธรรมขึ้นมา แล้วพยายามประพฤติปฏิบัติมาให้เป็นความ
จริงของเรา มันต้องเป็นความจริงของเรามันถึงเป็นสมบัติของเรา ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็น
ตถาคต เอวัง